

агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького (29–30 вересня 2015 року), м. Харків. – Харків, 2015. – С. 82–85.

В статье рассмотрены причины возникновения пожаров в лесах, растущих на Нижнеднепровских песках. Изложены цель исследований, материал, а также результаты исследований. Определены отличия в градации классов пожарной опасности лесов Украины и лесных массивов на территории Нижнеднепровских песков. Установлены основные причины возникновения пожаров в лесных массивах на территории Нижнеднепровских песков. Выполнен анализ наиболее пожароопасных районов Херсонской области, проанализированы пожары, принесшие наибольший материальный и экологический ущерб на современном этапе лесопользования на территории Нижнеднепровских песков.

Ключевые слова: антропогенный фактор, горимость, лесные экосистемы, монокультура, пожары.

The article discusses the causes of forest fires in forests growing on the Lower sands. The introduction made superficial analysis of forest and Ukraine Kherson region and identified key aspects of natural and human impacts on forests that lead to a progressive increase stress state of pine stands.

Here are the purpose of research and material and methods of research. The main part of the article the research results. It was determined that monoculture pine that was planted to combat sand storms prevail on the main areas of Lower sand and dry steppe meets the environmental conditions.

Key words: anthropogenic factor, the level of combustion, forest ecosystems, monoculture, fire.

УДК 712.253:630*27(477)

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ПРЕДСТАВЛЕНOSTІ ВИДІВ ДЕНДРОСОЗООКЗОТІВ ШТУЧНИХ ЗАПОВІДНИХ ПАРКІВ СТЕПУ В САДОВИХ ЦЕНТРАХ ТА РОЗСАДНИКАХ УКРАЇНИ

А. С. Власенко, аспірант*
e-mail: VlasenkoA.2905@gmail.com

Проаналізовано асортименти деревних рослин 40 садових центрів та розсадників України, у яких виявлено 57 видів дендросозоекзотів, що ростуть у штучних заповідних парках Степу України. Проаналізовано таксономічну, біоморфологічну й аутофітосозологічну структури видового складу. Отримані

* Науковий керівник – доктор біологічних наук, професор С. Ю. Попович.

результати порівнювали із даними флористичного аналізу для штучних заповідних парків Степу України. Наведено перелік видів дендросозоекзотів, які представлені в асортиментах садових центрів та розсадників України.

Ключові слова: дендросозоекзоти, *ex situ*, штучні заповідні парки, Степ України, садові центри, розсадники.

Упродовж останнього десятиріччя постало актуальне питання про використання високодекоративних дендросозоекзотів у міських насадженнях. Деякі з таких видів рослин вже є досить популярними в озелененні, однак не було відомо, чи представлені вони у садових центрах і розсадниках (далі – СЦР). Саме з'ясування ступеня такої популярності стало причиною підготовки цієї публікації.

Мета дослідження – виявити та оцінити кількісний і якісний склад видів дендросозоекзотів *ex situ*, які ростуть у штучних заповідних парках (далі – ШЗП) Степу України і водночас представлені у СЦР України. Об'єкт досліджень – раритетні види екзотичних деревних рослин *ex situ* ШЗП Степу України. Предметом досліджень було встановлення ступеня представленості видів дендросозоекзотів ШЗП Степу України у СЦР України.

Матеріали і методика дослідження. Як ми встановили раніше [1; 4], на територіях ШЗП Степу України ростуть 174 види раритетних дендроекзотів *ex situ*. Щоб оцінити їхню представленість на ринку садового матеріалу, ми проаналізували асортименти 40 найбільших СЦР України за базою порталу для садівників Landscape.ua.

Для порівняння видових складів досліджених рослин [1; 2; 3; 6] необхідно було встановити таксономічну, біоморфологічну та аутфітосозологічну структури дендросозоекзотів СЦР. Біоморфологічну структуру виявлено за допомогою схеми І. Г. Серебрякова [9]. Розподіл рослин за висотою виконано за працею О. А. Калініченка [7]. Для аналізу аутфітосозологічної структури враховано належність видів до «червоних списків» різного значення [5; 8; 10]. Назви рослин вказано відповідно до номенклатури Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи і природних ресурсів (далі – ЧС МСОП) [10] і таксономічної бази The Plant List [11].

Результати дослідження. Результати флористичного і порівняльного аналізів показали, що лише 57 (32,8 %) видів дендросозоекзотів *ex situ* ШЗП Степу України наявні в асортиментних списках СЦР України. Із них 48 видів Pinophyta (84,2 %). Відповідно, Magnoliophyta представлені лише дев'ятьма видами (15,8 %) (табл. 1). Голонасінні у СЦР України, як і в ШЗП Степу України, представлені родинami Pinaceae, Cupressaceae, Taxaceae та Ginkgoaceae, перші дві з яких є провідними. Родини Rosaceae, Altingiaceae, Caesalpinaceae, Cercidiphyllaceae, Fagaceae, Ginkgoaceae, Juglandaceae, Oleaceae, Taxaceae у СЦР представлені лише одним видом.

1. Кількісний таксономічний склад дендроекзосозофлори ШЗП та СЦР

Відділ	Родина		Рід		Вид	
	кількість	%	кількість	%	кількість	%
Pinophyta	<u>4</u>	<u>12,9</u>	<u>22</u>	<u>36,1</u>	<u>110</u>	<u>63,2</u>
	4	30,8	18	66,7	48	84,2
Magnoliphyta	<u>27</u>	<u>87,1</u>	<u>39</u>	<u>63,9</u>	<u>64</u>	<u>36,8</u>
	9	69,2	9	33,3	9	15,8
Разом	<u>31</u>		<u>61</u>		<u>174</u>	
	13	41,9 *	27	44,3 *	57	32,8 *

Примітки: у чисельнику – показник ШЗП, у знаменнику – СЦР;

* – відсоток кількості у СЦР від загальної кількості у ШЗП.

У таксономічній структурі дендроекзотів СЦР України значно переважають види *Pinaceae* та *Cupressaceae*, що також характерно і для дендроекзотів ШЗП Степу України. Проте *Rosaceae* у СЦР представлена лише одним видом (*Malus niedzwetzkyana* Dieck ex Koehne) (рис. 1). Інші види цієї родини або високораритетні (*Amygdalus bucharica* Korsh., *Amygdalus ledebouriana* Schlecht., *Malus sieversii* (Ledeb.) M. Roem., *Prunus kurdica* Fenzl. et Fritch., *Pyrus cajon* Zapr., *Pyrus korshinskyi* Litv.), або широко поширені у межах природних ареалів, однак потребують специфічних умов вирощування (*Sorbus tianschanica* Rupr., *Crataegus azarolus* L., *Aflatus ulmifolia* (Franch.) Vass., *Crataegus pontica* C. Koch.). Часто трапляється на територіях природно-заповідного фонду Степу України *Armeniaca vulgaris* Mill. [4], проте в культурі, зазвичай, використовують різноманітні її сорти.

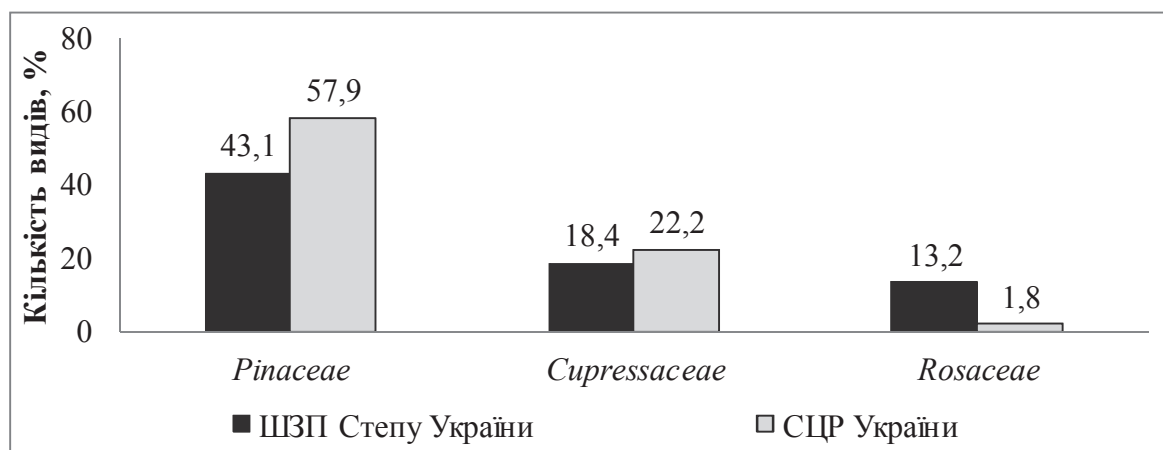

Рис. 1. Порівняльна оцінка кількісного складу провідних родин дендроекзотів ШЗП та СЦР

Біоморфологічні спектри видових складів дендроекзотів *ex situ* в СЦР України та ШЗП Степу України значною мірою подібні. Спостерігається значне переважання в СЦР зимовозелених видів деревних рослин, передусім дерев (рис. 2). Вважаємо, що така перевага

вічнозелених видів над листопадними, пояснюється, насамперед, їхньою високою декоративністю протягом року і великою популярністю. В асортиментах СЦР України не виявлено видів дендросозоекзотів типів життєвих форм напівчагарничків (*Dianthus serotinus* Waldst. et Kit.) та деревних ліан (*Vitis vinifera* L.), які є у ШЗП.

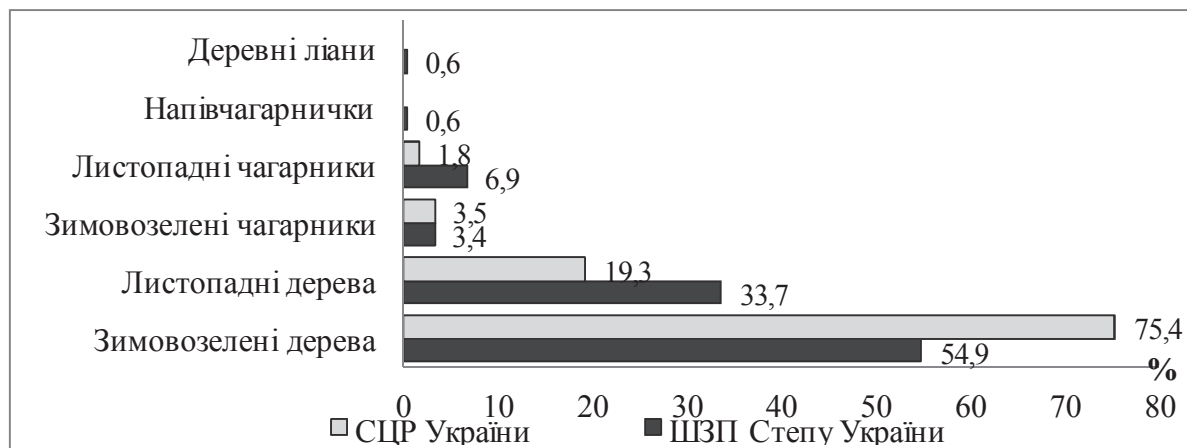

Рис. 2. Порівняльна оцінка біоморфологічних спектрів видів дендросозоекзотів ШЗП Степу та СЦР

Диференціація дендросозоекзотів *ex situ* за висотою також подібна в СЦР України та ШЗП Степу України (рис. 3). Проте у СЦР не представлені чагарники першої величини. Це *Prunus cocomilia* Ten, *Swida darvasica* (Pojark.) Sojak., *Sambucus tigranii* Troitsky, *Juniperus pseudosabina* F. et M., *Aflatia ulmifolia* (Franch.) Vass., *Ribes janczewskii* A. Pojark. та *Abelia corymbosa* Rgl. et Schlalh.

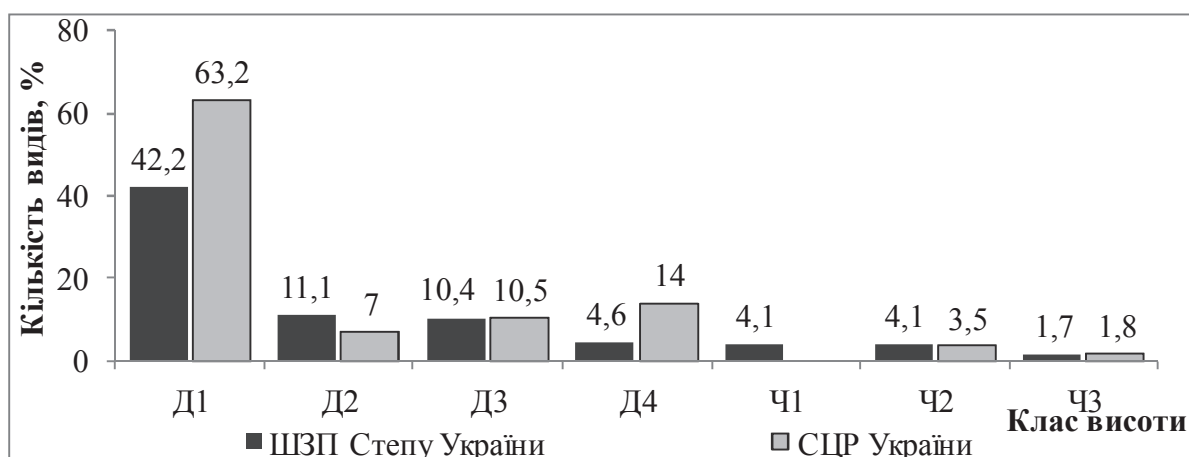

Рис. 3. Порівняльна оцінка диференціації за висотою дендросозоекзотів ШЗП та СЦР

Примітка: Д1, Д2, Д3, Д4 – дерева першої, другої, третьої та четвертої величини відповідно; Ч1, Ч2, Ч3 – чагарники першої, другої та третьої величини відповідно.

Аутфитосозологічний аналіз показав, що 56 досліджених дендросозоекзотів *ex situ* СЦР України належать до ЧС МСОП. Із них

лише один вид категорії CR (*Abies numidica* De Lannoy). Два види водночас охороняються ЧС МСОП та ЄЧС (*Picea omarica* (Панс.) та *Abies pinsapo* Boiss) (табл. 2).

2. Аутфітосозологічна структура дендросозоекзотів ШЗП та СЦР

Червоний список	Категорія раритетності	Кількість видів		% від загальної кількості видів	
		ШЗП	СЦР	ШЗП	СЦР
МСОП	CR	4	1	2,3	1,8
	EN	13	8	7,5	14,0
	VU	20	4	11,5	7,0
	LC	99	37	56,9	64,9
	NT	19	6	10,9	10,5
	DD	8	—	4,6	—
всього		163	56	93,7	98,2
ЄЧС	V	5	1	2,9	1,8
	R	4	2	2,3	3,5
	I	1	—	0,6	—
всього		10	3	5,8	5,3
БК		1	—	0,6	—
РЧС		1	—	0,6	—

Окрім цього, у СЦР України різними культиварами представлені ще 22 види дендросозоекзотів *ex situ* ШЗП Степу України. Це *Abies nephrolepis* (Trautv. ex Maxim) Maxim, *A. veitchii* Lindl., *Armeniaca vulgaris* Mill., *Cedrus libani* A. Rich., *Cercis chinensis* Bunge, *Chamaecyparis obtusa* (Siebold & Zucc.) Endl., *Ch. thyoides* B. S. P., *Ch. nootkatensis* (Lamb.) Spach, *Ch. obtusa* (Siebold & Zucc.) Endl., *Juniperus chinensis* L., *J. horizontalis* Moench, *J. procumbens* (Siebold ex Endl.) Miq., *J. scopulorum* Sarg., *J. virginiana* L., *Larix laricina* Koch, *P. mariana* Britt., *Pinus banksiana* Lamb., *P. densiflora* Siebold et Zucc., *P. flexilis* E. James, *P. parviflora* Siebold et Zucc., *P. thunbergii* Parl. та *Ziziphus jujuba* Mill.

Також в асортиментах СЦР України виявлено сім видів ЧС МСОП, котрих немає на територіях ШЗП Степу України. Це *Abies homolepis* Siebold & Zucc (ЧС МСОП, категорія NT), *Picea purpurea* Mast. (ЧС МСОП, NT), *P. sitchensis* (Bong.) Carrière (ЧС МСОП, LC), *Pinus uncinata* Ramond ex DC. (ЧС МСОП, LC), *Betula nigra* L. (ЧС МСОП, LC), *Magnolia stellata* (Siebold & Zucc.) Maxim. (ЧС МСОП, EN), *Thuja koraiensis* Nakai (ЧС МСОП, VU). Декоративними формами представлені *Magnolia acuminata* (L.) L., *Magnolia denudata* Desr, *Abies procera* Rehder, *A. lasiocarpa* (Hook.) Nutt. та *A. amabilis* (Douglas ex Loudon) J. Forbes.

Перелік раритетних дендросозоекзотів ШЗП Степу України, котрі виявлені в асортиментах СЦР, наведено в табл. 3.

3. Список видів дендрозоекзотів ШЗП Степу України, представлених у ССР України

№ з/п	Назва виду рослин	Родина	Клас висоти	Червоний список / Категорія раритетності	Назва садового центру або розсадника
1	2	3	4	5	6
Відділ Magnoliphyta					
1.	<i>Cercidiphyllum japonicum</i> Sieb. et Zucc.	<i>Cercidiphyllaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/NT	м. Київ: «ФлораМарт», Ргохіта, «Далас»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»
2.	<i>Cercis canadensis</i> L.*	<i>Caesalpinziaceae</i>	Д3	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Ргохіта, «Далас», «Природа», «Деметра»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; м. Одеса: «Земля Х»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: Gal Sad
3.	<i>Ficus carica</i> L.*	<i>Moraceae</i>	Д4	ЧС МСОП/LC	м. Ужгород: «Ландшафт центр»
4.	<i>Forsythia europaea</i> Degen & Bald.	<i>Oleaceae</i>	Ч2	ЄЧС/R	м. Київ: «Гарді: зелений ринок»
5.	<i>Juglans regia</i> L.*	<i>Juglandaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/NT	м. Київ: «Далас»; м. Одеса: «Земля Х»
6.	<i>Liquidambar styraciflua</i> L.*	<i>Altingiaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «Єва», «Чудо Дерево», «Далас», «Квіткар», «Природа»; Київська обл.: «Зелена країна»
7.	<i>Liriodendron tulipifera</i> L.	<i>Magnoliaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Одеса: «Земля Х»; Одеська обл.: «Садпроект»
8.	<i>Malus niedzwetzkyana</i> Dieck ex Koehne	<i>Rosaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/EN	м. Київ: «Деметра», «Далас»; Донецька обл.: «Дивосад», «Брезнец»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»;
9.	<i>Quercus macrocarpa</i> Michx.	<i>Fagaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Природа»
Відділ Pinophyta					
10.	<i>Abies balsamea</i> (L.) Mill*	<i>Pinaceae</i>	Д3	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Proxima, Garden House, Sad Shop, «Природа»
11.	<i>A. concolor</i> Lindl. et Gord.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «ФлораМарт», «Єва», D-Shego Effective Manegment, «Далас», «Квіткар», «Природа», «ГрінМарт», Green Sad, Proxima, «Чудо Дерево»; Київська обл.: «Зелена країна»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: Gal Sad

1	2	3	4	5	6
12.	<i>A. fraseri</i> (Purch.) Poir.	Pinaceae	Д2	ЧС МСОП/EN	м. Київ: D-Shego Effective Manegment, Proxima; Київська обл.: АртВіль
13.	<i>A. koreana</i> Wils.*	Pinaceae	Д4	ЧС МСОП/EN	поширений вид у СЦР України
14.	<i>A. nordmanniana</i> (Stev.) Spach.*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «ФлораМарт», D-Shego Effective Manegment, Green Sad, Proxima, LD Group, «Далас»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Одеса: «Земля Х»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: Gal Sad
15.	<i>A. numidica</i> De Lannoy	Pinaceae	Д2	ЧС МСОП/CR	м. Одеса: «Ваш Сад»
16.	<i>A. pinsapo</i> Boiss.*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/EN; БЧС/	м. Київ: «Квіткар»
17.	<i>A. sibirica</i> Ledeb.	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Таврія»
18.	<i>Calocedrus decurrens</i> (Torr.) Florin	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Proxima
19.	<i>Cedrus atlantica</i> (Endl.) Manetti ex Carrière	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/EN	Одеська обл.: «Садпроект»
20.	<i>Cedrus deodara</i> (Lamb.) G. Don	Pinaceae	Д2	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Proxima
21.	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> Parl.*	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/NT	м. Київ: Green Sad
22.	<i>Ch. pisifera</i> (Sieb. et Zucc.) Endl.*	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	Київська обл.: АртВіль
23.	<i>Cupressus arizonica</i> Greene	Cupressaceae	Д4	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Частный питомник садовых растений»; Одеська обл.: «Садпроект»
24.	<i>Ginkgo biloba</i> L.*	Ginkgoaceae	Д1	ЧС МСОП/EN	вид є в асортиментах 27 досліджених СЦР
25.	<i>J. squamata</i> Buch.-Ham. ex D.Don*	Cupressaceae	Ч2	ЧС МСОП/LC	Київська обл.: АртВіль
26.	<i>J. virginiana</i> L.*	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	Одеська обл.: «Садпроект»
27.	<i>Larix decidua</i> Mill.*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Proxima, Garden House, «Далас», «Зелен Сад», «Деметра», «Чудо Дерево»; Київська обл.: АртВіль; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; Донецька обл.: «Брезнець»

1	2	3	4	5	6
28.	<i>L. kaempferi</i> (Lamb.) Carrière*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Далас», «Зелен Сад»; Київська обл.: АртВіль; м. Львів: «Клуб Рослин»; Донецька обл.: «Еко-центр Парадиз»
29.	<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Hu et Cheng	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/EN	м. Київ: «Зелен Сад», «Таврія», «Чудо Дерево», «Далас», «ГрінМарт», Green Sad, Proxima; Київська обл. «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Одеська обл.: «Садпроект»
30.	<i>Microbiota decussata</i> Kom.	Cupressaceae	Ч3	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Garden House, «Зелен Сад», Semiramis, «Далас», «Деметра», «Чудо Дерево»; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Спасский Питомник», УкрЗеленСнаб, «Сакура»; м. Львів: «Клуб Рослин»
31.	<i>Picea breweriana</i> S. Watson	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/УУ	м. Київ: «Єва», «Зелен Сад»; Київська обл.: «АртВіль»; м. Одеса: «Земля Х»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»;
32.	<i>Picea glauca</i> (Moench) Voss	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП /LC	Запорізька обл.: «Садиба»
33.	<i>P. mariana</i> (Mill.) Britton, Sterns & Poggenb.*	Pinaceae	Д2	ЧС МСОП /LC	м. Київ: «Деметра»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»
34.	<i>P. omorika</i> (Pancic) Purk.*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/EN; ЄЧС/R	вид є в асортиментах 29 досліджених СЦР
35.	<i>P. orientalis</i> (L.) Peterm.*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Таврія», «Зелен Сад»; Київська обл.: АртВіль; м. Львів: Gal Sad
36.	<i>P. pungens</i> Engelm.*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «Маргаритка», «Деметра», «Зелен Сад», «Частный питомник садовых растений», «Далас»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Спасский Питомник», УкрЗеленСнаб, «Сад вашей мечты», «Сакура»; Донецька обл.: «Сады и цветы»
37.	<i>Pinus aristata</i> Engelm.	Pinaceae	Д4	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Proxima; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»

1	2	3	4	5	6
38.	<i>P. brutia</i> var. <i>pityusa</i> (Steven) Silba	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/У	Одеська обл.: «Садпроект»
39.	<i>P. contorta</i> Douglas ex Loudon*	Pinaceae	Д4	ЧС МСОП/ЛС	Київська обл.: АртВіль
40.	<i>P. heldreichii</i> H.Christ*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/ЛС	Київська обл.: «Зелена країна», «Єва»
41.	<i>P. koraiensis</i> Siebold & Zucc.	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/ЛС	м. Київ: Proxima
42.	<i>P. nigra</i> J.F.Arnold*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/ЛС	м. Київ: Green Sad, «ГрінМарт», «Деметра», «Маргаритка», Proxima, «Чудо Дерево», LD Group, «Єва»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: УкрЗеленСнаб; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: «Клуб Рослин»
43.	<i>P. parviflora</i> Siebold et Zucc.*	Pinaceae	Д4	ЧС МСОП/ЛС	Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: Gal Sad
44.	<i>P. peuce</i> Griseb.*	Pinaceae	Д3	ЧС МСОП/NT	м. Київ: «Єва», «ФлораМарт», Proxima, «Далас», «Деметра»; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Львів: Gal Sad
45.	<i>P. ponderosa</i> Douglas ex C.Lawson	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/ЛС	м. Київ: «Природа», «Деметра»; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Кривий Ріг: «Елки&Палки»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; Донецька обл.: «Брезнец»
46.	<i>P. torano</i> (Siebold ex K.Koch) Koehne	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/У	м. Київ: «Єва»
47.	<i>P. sibirica</i> DuTour	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/ЛС	Київська обл.: «Зелена країна»
48.	<i>P. strobus</i> L.*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/ЛС	м. Київ: «ФлораМарт», «Єва», D-Shego Effective Manegment, Proxima, «Квітка», «Деметра», Garden House; Київська обл.: «Зелена країна»
49.	<i>P. wallichiana</i> A.B.Jacks.*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/ЛС	м. Київ: Green Sad, Proxima, «Таврія», «Далас», «Єва»; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: «Клуб Рослин», Gal Sad

1	2	3	4	5	6
50.	<i>Platycladus orientalis</i> (L.) Franco*	Cupressaceae	ДЗ	ЧС МСОП/NT	м. Київ: Proxima, м. Дніпропетровськ: УкрЗеленСнаб
51.	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «Чудо Дерево»
52.	<i>Taxodium distichum</i> (L.) Rich.	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «Далас»
53.	<i>Taxus cuspidata</i> Siebold & Zucc.*	Taxaceae	ДЗ	ЧС МСОП/VU	Київська обл.: «АртВіль»
54.	<i>Thuja occidentalis</i> L.*	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Proxima, «Єва», «Гарді: зелений ринок», «Зелен Сад», «Частный питомник садовых растений»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; Донецька обл.: «Брезнець»
55.	<i>Th. plicata</i> Donn ex D. Don*	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Львів: «Клуб Рослин»
56.	<i>Thujopsis dolabrata</i> (L.f.) Siebold & Zucc.*	Cupressaceae	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Далас», «Зелен Сад», «ГрінМарт»; Київська обл.: АртВіль; м. Львів: «Клуб Рослин»
57.	<i>Tsuga canadensis</i> (L.) Carrière*	Pinaceae	Д1	ЧС МСОП/NT	м. Київ: Garden House, «Таврія», LD Group, «ГрінМарт», «Бджілка», «Чудо Дерево», «Далас»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Спасский Питомник», УкрЗеленСнаб; м. Одеса: «Земля Х»

Примітка: * – вид також представлений декоративними формами або сортами.

Висновки

1. У Миколаївській, Луганській, Херсонській, Рівненській, Чернігівській, Чернівецькій, Сумській, Полтавській та Харківській областях СЦР мало представлені. Це пояснюється частково несприятливими природними умовами для ведення такого типу господарства та економічними чинниками, які знижують рентабельність виробництва. Найбільше СЦР розташовано у Київській, Закарпатській, Львівській, Волинській, Одеській та Донецькій областях.

2. У СЦР України виявлено 57 видів дендросозоекзотів *ex situ* ШЗП Степу України. Ще 22 види досліджених дендросозоекзотів представлені різноманітними культиварами. Також СЦР пропонують сім видів дендросозоекзотів, які не трапляються на територіях ШЗП Степу України (*Abies homolepis* Siebold & Zucc, *Picea purpurea* Mast., *P. sitchensis* (Bong.) Carrière, *Pinus uncinata* Ramond ex DC., *Betula nigra* L., *Magnolia stellata* (Siebold & Zucc.) Maxim., *Thuja koraiensis* Nakai. Таксономічна, біоморфологічна та аутфітосозологічна структури дендросозоекзотів СЦР України та ШЗП Степу України значною мірою подібні.

3. Вважаємо перспективним розширення видового складу рослин для озеленення високодекоративними та високораритетними дендросозоекзотами, насамперед *Abelia corymbosa* Rgl. et Schlal., *Abies nephrolepis* (Trautv. ex Maxim) Maxim, *A. veitchii* Lindl., *A. numidica* De Lannoy, *Acer divergens* C. Koch Pax, *Amygdalus ledebouriana* Schlecht., *Betula oycoviensis* Besser, *Celtis caucasica* Willd., *Juglans californica* Wats., *Juniperus horizontalis* Moench, *J. procumbens* (Siebold ex Endl.) Miq., *J. scopulorum* Sarg., *Picea engelmannii* Engelm., *P. jezoensis* (Sieb. et Zucc.) Carr., *P. schrenkiana* Fisch., *Pinus bungeana* Zucc., *P. virginiana* Mill., *Prunus cocomilia* Ten., *Taxus canadensis* Marsh. та іншими.

Список літератури

1. Власенко А. С. Аналіз видового складу дендросозоекзотів заповідних парків Степу України [Електронний ресурс] / А. С. Власенко // Наукові доповіді НУБіП України : електронний науковий фаховий журнал. – № 6 (48). – Режим доступу: <http://nd.nubip.edu.ua/>.

2. Власенко А. С. Аутфітосозологічний аналіз екзотичної дендрофлори штучних парків природно-заповідного фонду Степу України / А. С. Власенко // Науковий вісник НЛТУ : зб. наук. праць. – 2013. – Вип. 23.5. – С. 319–324.

3. Власенко А. С. Біоморфологічна та екологічна структура екзотичної дендросозофлори заповідних парків Степу України / А. С. Власенко // Автохтонні та інтродуковані рослини. – 2014. – Вип. 10. – С. 53–60.

4. Дендросозологічний каталог природно-заповідного фонду Степу України : монографія / С. Ю. Попович, А. С. Власенко, Є. І. Берегута [та ін.] ; за ред. С. Ю. Поповича. – К. : ЦП «Компринт», 2014. – 888 с.

5. Европейский Красный список животных и растений, находящихся под угрозой исчезновения во всемирном масштабе. – Нью-Йорк : ООН, 1992. – 167 с.
6. Заповідна дендросозофлора Степу України : монографія / С. Ю. Попович, А. С. Власенко, Є. І. Берегута [та ін.] ; за ред. С. Ю. Поповича. – К. : ЦП «Компринт», 2013. – 260 с.
7. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія : навч. посіб. / О. А. Калініченко. – К. : Вища школа, 2003. – 200 с.
8. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979). – К. : Вид-во Мінекобезпеки України, 1998. – 76 с.
9. Серебряков И. Г. Экологическая морфология растений: Жизненные формы покрытосемянных и хвойных / И. Г. Серебряков. – М. : Высшая школа, 1962. – 379 с.
10. The IUCN Red List [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.iucnredlist.org>.
11. The Plant List [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.theplantlist.org>.

Проанализированы ассортименты древесных растений 40 садовых центров и питомников Украины, в которых выявлено 57 видов дендросозоэкзотов, растущих в искусственных заповедных парках Степи Украины. Проанализированы таксономическая, биоморфологическая и аутофитосозологическая структуры видового состава. Полученные результаты сравнивались с данными флористического анализа для искусственных заповедных парков Степи Украины. Приведен перечень видов дендросозоэкзотов, которые представлены в ассортиментах садовых центров и питомников Украины.

Ключевые слова: дендросозоэкзоты, ex situ, искусственные заповедные парки, Степь Украины, садовые центры, питомники.

Assortments of woody plants of 40 garden centers and nurseries of Ukraine were analyzed. There were identified 57 species dendrosozoexots of artificial protected parks of Ukrainian Steppe. Taxonomic, biomorphological autfitosozological structures of species composition were analyzed. Results were compared with the data of floristic analysis for artificial protected parks of the Steppe of Ukraine. The list of species of dendrosozoexots, which are presented in assortments of garden centers and nurseries in Ukraine, is specified.

Key words: dendrosozoexots, ex situ, artificial protected parks, Ukrainian Steppe, garden centers, nurseries.